

TÚL

„Ha valaki befordul egy téli éjjel a Rákóczi útról a Klauzál utcába, és nem találkozik senkivel, megáll és megy, és mindenütt sötétek az ablakok, és kiér a Klauzál téri piacra, ahol fél kettő és kettő között most olyan kihaltak a standok, és bizonyos érzelmeit elfeledve, más érzelmeit a nyelve hegyén egyensúlyozva vagy a torkán ízlelgetve átvág a Dob utcának azon a rövid szakaszán, amelyen a Klauzál térről elérhet a Kertész utcába, majd felnéz a Fészek Klub kivilágított ablakaira – mielőtt befordulna –, de folyamatosan halad előre, és nem bámulja meg a sarki Ápisz-bolt kirakatát; aki tehát így cselekszik, annak föltétlenül észre kell vennie, hogy a Kertész utcában összehasonlíthatatlanul több gépkocsi parkol, mint a Klauzál utcában, bár jobbra öreg autók, s szinte valamennyi piszkos; ám ez sem lehet zavaró tényező, mert ha valaki – természetesen saját igényeihez igazodva – követi példámat, és éjjel fél kettő és kettő között a Rákóczi útról a Klauzál utcán, majd a Dob utcán keresztül a Kertész utcában folytatja érzelmes sétáját, s ha nem megy lassan, de sietnie sem kell, akkor biztos lehet benne, hogy körülbelül nyolc perc múlva a Zeneakadémia sötét épületével szemben a Kertész utca és a Majakovszkij utca kereszteződéséhez ér.”

(Nádas Péter: *Út*, 1972.)

Ha valaki „tegyük fel, én”, mondja mauyori, befordul egy téli éjjel a Rákóczi útról a klauzál utcába, számtalanszor végigjárta az utat az atomredaktor, térképen, gondolatban és néha gyalogszerrel is, téli éjjel éppenséggel nem, „de képzeletben megpróbáltam”, és nem találkozik senkivel, ezért *éjjel* és ezért *télen*, noha se hó sehol, se latyak, megáll és megy, bandukol, báméskodik, ballag, kószál, lézeng, ténfereg, és mindenütt sötétek az ablakok, mégis, milyenek volnának az ablakok „téli éjjelen”? és kiér a klauzál téri piacra, 450 méter, ahol fél kettő és kettő között most olyan kihaltak a standok, „sötét ablakok, kihalt standok”, mauyori tanácstalan, „de hát mért nem *olyan* sötétek, viszont *olyan* kihaltak? talán nem a standok, hanem a tér kihalt? és bizonyos érzelmeit elfeledve, „ajaj”, torpan meg mauyori, egykor volt özépeletai atomredaktor, „itt valami nem stimmel. érzelmet elfeledni? s *bizonyos* érzelmeket?” más érzelmeit a nyelve hegyén egyensúlyozva, „ezt kéne tennem, *ha valaki* vagyok? nyelvcsücskön balanszírozni maradék érzelmeket? mégis hogyan?” vagy a torkán ízlelgetve. mauyori kétségbeesik. gargalizáljon? érzésekkel? vagy csak álljon esetlenül, nem tudva, mit, hogyan, miért? átvág, kitör, „csak el innen”, áthatol a dob utcának azon a rövid szakaszán, amelyen a klauzál térről elérhet a kertész utcába, az akácfa utca észre sem vétetik, mintha a térképen se volna, majd felnéz

a fészek klub kivilágított ablakaira, atomredaktor korában mauryori törzsvendég volt a fészekben. ez a parvenü portál ilyen volt akkor is. akár egy fénykapu... vajon hova? mielőtt befordulna. de folyamatosan halad előre, „menekül?“, és nem bámulja meg a sarki ÁPISZ-bolt kirakatát; „de hát ki mustrál irkákat és golyóstollakat éjnek idején egy sötét utcában?“ aki tehát így cselekszik – mauryori már-már feladja. belefáradt. nem tudja érteni, hogy aki így cselekszik, hogyan cselekszik. zavar zavart szül, ezzel tisztában van. „de honnan támad a káosz?“ annak föl-tétlenül észre kell vennie – „na végre!“ –, hogy a kertész utcában összehasonlíthatatlanul több gépkocsi parkol, mint a klauzál utcában: csalódott az özépeletai. és dühös. a klauzál utcában bandukolván az autókra ügyet sem vetett, bár jobbára öreg autók, s szinte valamennyi piszkos; „renyhe aggok lakják a kertész utcát“, zsémbel, „ezért kellett éjnek évadján kutyagolnom.“ ám ez sem lehet zavaró tényező, valóban bánthatná a felismerés, noha jobb híján meg is békélhetne vele. „feltárult egy rejtett összefüggés a klauzál és a kertész utca anyagi helyzetéről...“ mert

ha valaki – természetesen saját igényeihez igazodva – követi példáját, mauryori megtette becsülettel, és éjjel fél kettő és kettő között a rákóczi útról a klauzál utcán, majd a dob utcán keresztül a kertész utcában folytatja... „újra végig?“ – mauryori töpreng. „rendben van. de hová lett a klauzál tér? mintha a táján se jártam volna. felszívódott, mintha mi sem történt volna? nem ott kellett felednem, egyensúlyoznom, billegtetnem a nyelvem hegyén, ízlelgetnem a torkomban?“ érzelmes mauryori már nem dühös, nem is csalódott. legyint. „még hogy érzelmes!“ a kihalt téren, *ott* kellett volna valamit, talán, érezni. „de elfutottam. elinaltunk.“ ...sétáját, s ha nem megy lassan, de sietnie sem kell, óh, szent renyhülés! – akkor biztos lehet benne (már-már felujjong az atomredaktor: mégsem csak a koszlott járgányok?!), hogy körülbelül nyolc perc múlva a zeneakadémia sötét épületével szemben a kertész utca és a majakovszkij utca kereszteződéséhez ér. „ennyi jutott. ennyi a tutifix.“ mauryori euobe özépeletai exredaktor nehezen

vesz lélegzetet. nehezebben, mint mikor *ha valakiként* elindult. „sötét ablakok, sötét kirakat, sötét zenepalota. fényes fészek-portál. autók úton-útfélen. könnyed éji séta. 900 méter, 8 perc, megállás nélkül. át a kihalt klauzál téren. zavar nélkül, megrendülés nélkül. káosz és rémület nélkül.“ mauryori úgy tér haza, hogy el se mozdult. „átballagtunk a téren, igen. valakivel, aki *ha*, és aki egy pillanatra megérezte, hogy a gettó szívére léptünk.“ „talán ez a magyarázat.“ mauryori bólint. „én tudtam, de nem éreztem.“ „csak a káoszt és a menekülést.“ „a zavart és a kétségbeesést.“ „az öncsalást, a kapaszkodást ablakba, kirakatba, számokba, bármibe.“ „hogyan érezhettem volna *azt*, ha nem értettem meg ezt? hogy túl kell élni.“ „de nem lehet.“

(2017)